वेगेन त्वरिता जग्मुर्हरयः शीघ्रगामिनः । शिविरात् स्वाङ्गृहीत्वा स रथस्य पदमच्युतः ।
द्रोणपुत्ररथस्याशु ययौ वेगेन वीर्य्यवान् । ६०५
इति श्रीमहाभारते सौप्तिकपर्व्वणि ऐषीकपर्व्वणि द्रौणिवधार्थभीमगमने एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तस्मिन् प्रयाते दुर्द्धर्षे यदूनामृषभस्ततः । अब्रवीत् पुण्डरीकाक्षः कुन्तीपुत्रं युधिष्ठिरं ।
एष पाण्डव ते भ्राता पुत्रशोकपरायणः । जिघांसुर्द्रौणिमाक्रन्दे एक एवाभिधावति ।
भीमः प्रियस्ते सर्व्वेभ्यो भ्रातृभ्यो भरतर्षभ । तं कृच्छ्रगतमद्य त्वं कस्मान्नाभ्युपपद्यसे ।
यत्तदाचष्ट पुत्राय द्रोणः परपुरञ्जयः । अस्त्रं ब्रह्मशिरो नाम दहेत पृथिवीमपि ।
तन्महात्मा महाभागः केतुः सर्व्वधनुष्मतां । प्रत्यपादयदाचार्य्यः प्रीयमाणो धनञ्जयं । ६१०
तं पुत्रोऽप्येक एवैनमन्वयाचदमर्षणः । ततः प्रोवाच पुत्राय नातिहृष्टमना इव ।
विदितञ्चापलं ह्यासीदात्मजस्य दुरात्मनः । सर्व्वधर्म्मविदाचार्य्यः सोऽन्वशात् स्वसुतं ततः ।
परमापद्गतेनापि न स्म तात त्वया रणे । इदमस्त्रं प्रयोक्तव्यं मानुषेषु विशेषतः ।
इत्युक्तवान् गुरुः पुत्रं द्रोणः पश्चादथोक्तवान् । न त्वं जातु सतां मार्गे स्थातेति पुरुषर्षभ ।
स तदाज्ञाय दुष्टात्मा पितुर्व्वचनमप्रियं । निराशः सर्व्वकल्याणैः शोकात् पर्य्यचरन्महीं । ६१५
ततस्तदा कुरुश्रेष्ठ वनस्थे त्वयि भारत । अवसद्द्वारकामेत्य वृष्णिभिः परमार्चितः ।
स कदाचित् समुद्रान्ते वसन् द्वारवतीमनु । एक एकं समागत्य मामुवाच हसन्निव ।
यत्तदुग्रं तपः कृष्ण चरन् सत्यपराक्रमः । अगस्त्याद्भारताचार्य्यः प्रत्यपद्यत मे पिता ।
अस्त्रं ब्रह्मशिरो नाम देवगन्धर्व्वपूजितं । तदद्य मयि दासार्ह यथा पितरि मे तथा ।
अस्मत्तस्तदुपादाय दिव्यमस्त्रं यदूत्तम । ममाप्यस्त्रं प्रयच्छ त्वं चक्रं रिपुहणं रणे । ६२०
स राजन् प्रोयमाणेन मयाऽप्युक्तः कृताञ्जलिः । याचमानः प्रयत्नेन मत्तोऽस्त्रं भरतर्षभ ।
देवदानवगन्धर्व्वमनुष्यपतगोरगाः । न समा मम वीर्य्यस्य शतांशेनापि पिण्डिताः ।
इदं धनुरियं शक्तिरिदञ्चक्रमियं गदा । यद्यदिच्छसि चेदस्त्रं मत्तस्तत्तद्ददामि ते ।
यच्चक्रोषि समुद्यन्तुं प्रयोक्तुमपि वा रणे । तद्गृहाण विनाऽस्त्रेण यन्मे दातुमभीप्ससि ।
स सुनाभं सहस्रारं वज्रनाभमयस्मयं । वव्रे चक्रं महाभागो मत्तः स्पर्द्धन्मया सह । ६२५
गृहाण चक्रमित्युक्तो मया तु तदनन्तरं । जग्राहोत्पत्य सहसा चक्रं सव्येन पाणिना ।
न चैनमशकत् स्थानात् सञ्चालयितुमप्युत । अथैनं दक्षिणेनापि गृहीतुमुपचक्रमे ।
सर्व्वयत्नबलेनापि गृह्णन्नेवमिदं ततः । ततः सर्व्वबलेनापि यदैनं न शशाक ह ।
उद्यन्तुं वा चालयितुं द्रौणिः परमदुर्म्मनाः । कृत्वा यत्नं परिश्रान्तः संन्यवर्त्तत भारत ।
निवृत्तमनसं तस्मादभिप्रायाद्विचेतसं । अहमामन्त्र्य संविग्नमश्वत्थामानमब्रुवं । ६३०
यः सदैवमनुष्येषु प्रमाणं परमं गतः । गाण्डीवधन्वा श्वेताश्वः कपिप्रवरकेतनः ।
यः साक्षाद्देवदेवेशं शितिकण्ठमुमापतिं । द्वन्द्वयुद्धे पराजिष्णुस्तोषयामास शङ्करं ।